

Ырытааччы бэлиэтээһинэ

төрөлжөн төрүүдү ылабы-
тара. Соторутаарыта хаа-
дылаах ферма итиник
уларыынытын икестелгез
судургу. Манна туох
смадылаахтарын, тобо кэ-
ли

Автор фотога.

Семен ПОПОВ,
(Бил. анализ, корр.).

Конкурсру ыыппит жюри чилдэннэрэ ар сыйларга сүбүнү үскэтингэ үлэ-лабыт техник-осеминатор-дары эмиз умубатылар. Ол мурдак, М. С. Кривошатыннада (Субурускай датына солхо), М. Н. Турантаевада (Карл Маркс аатынан солхо) хонна зоотехник-селекционер М. Л. Колосоваа илэлрингэр

Отделение салалтаты ил-
ли туругар, үлөит туһу-
тар дин позициятай үк-
тэбэттин агардаас Быры-
сайылык холобуругар үтү-
лү көрүөхкэ сөп. Ол кур-
дук, отделение салалтаты
сайылыгына иллизин тизе-
рин курдук бытархай
дыадааны төрийэрэ тобо
табыллыбатыр? Эбэтэр
сайылыгына илалериллээх
тээх электродинамны тар-
дыыны түртүтүтүтүн сити-
синт буоллук. Иланын-
сыттар телеизоры толо-
ру көрөр, астарын үөлэ-
тин, бичирдигэр.

сыйшаа үрдээн барбыта
Кыһынньы Уһун Алааска
ситиһиллээхтэн үлэлээн
баран, бэс ыйын 29 кү-
нүгэр күөх хонууга — са-
Аляскака үктэммиттэрэ.
Алаас билигин теһа да
халтагын иһин, мөччирин
зата мөччирэн буоллаба,
үүт ыама эбиллибита.

— Вастаан олус ыра-
хан этэ, — дүөн Альбина
Носифовна уонна Татьяна
Дмитриевна көпсөтөн-
гө ытталлар. — Ол эрэ-
ри бары, эн-мин дэспэнка,
хардарыта көмөдөспүпүт,
ордук кырдыаҥас ыа-
ныыксыт Андрей Андре-
вич Тарабукин субэ-ама
буолан абыраабыта.

— Кийин маньжл арена-
дан төһө баҕарар үлэ.

лиэ эбит, — диян ыанньын
сыттар салгыы кэлсинд-
лэр. — Ол эрэри бийиги
совхозпут салалтата дуо-
габар буукубатынан үлэ-
лииргэ үөрэнэ илик дүөх-
хэ" сон. Кини дуогабары
толордобуна даҕаны, то-
лорботобуна даҕаны кө-
нүлэ. Уонна бийиги ма-
на кэлэн бүтүннү ыан-
ныксыт.

нымксыт баалаһаны атып
 элпитиниз хаамытынан
 ылдыбыт. Улэтин усу
 луобунабыт ырахаһын
 тайынан, майныксыкка,
 дьингэр, тылтаң ураты
 ханың даҕаны көмө, чап
 чэтин суох. Холобур, ма
 даһыһыңа сүөсүһүт дол
 буура баар дьэн буолар.
 Баран көрүң, өнө суох
 табаардар сыталларын,
 Бийиги уочараттыыр
 кыахпыт суох буолан сө
 дөх табаартаң барытынан

матабыт. Бал үлэһинир чаасныт сеп түбөспөт буолан, ыһылын киниз көрбөтүбүт. Сеансы 9 чаастан онорук диэн көрдөһүүбүтүн бодомторо ылбатахтара. Билигин, сааһылыкка тахсан барат, ардыгар килиэптэн матан хаалар түбэлтэбит баар. Ити барыта кини сааһатын түһэрэр, бэйэдиң сэлэинкэбэ бүтөһүн кини курдук сананаарын.

Билимгисыктар ити
этилерин кытта собуз
инэххэ сеп. Билимгис
биги сүсүһүтүрбэт, эти
үүтү отторор солонньа
тутаах үлэһиттэрэ, үлэ
лэр, ололор усулуобу
балара, моһоһун тым
сирин биир саамай куу
банык хаачылар ара
гытыгар кыстаталар

Отделение салалтата эн-
ли туругар, үлөниг туу-
тар диең позицияттан үм-
лөөбөтүн аңардас Быры
сайылык холобуругар үтү-
лү көрүөхкэ сөл. Ол кур-
дук, отделение салалтата
сайылыкта илалэби тиз-
дин курдук быстарлай
дымаланы төрийлө тәжә
табыллыбаты? Эбәтәр
сайылыкта илалэриллэх
тәжә электронияны тар-
дыны түрттәниңи ситис-
пит буолхун. Илалык
ситтар телемэзори төлө-
ру көрөр, астарын үөлэ-
рин буларынар, сылыгы
лар кыалтаныхтарга этә

Итн курдук фермада
таңа коллентин кэлдэ.
Сыһыллар-соруллар, жы-
нын устата торүөхтөрүн
агарын эрө тутан хаала;
урунку манньыксыттар
урагылаахтар дуо? Мин
саңаабыр баар.

Б. ПАВЛОВ

„Баҗар, эн күрээн
хаалыаҕын“

Кооперативнай хамсаа-
һын бийиги оройуоммуту-
гар сага саваланан эрэр,
Кинилэртөн биридэстэр
— А. А. Аянтов сала-
һааччылаах тутар коопе-
ратива — Сыланга үлэ-
дир «Кэсикл» 1989 сыл-
даахха от ийыгар төрийл-
дүбүтэ, Ити сылы кый-
бат нэм нийгэр биридин-
лээн дьонго 3 олоор
дүөнн, Улахан Куолгэ
совхозка 4 квартиралаах
дүөнн туттулар, столор-
най сыахтарыгар элбэх
быхстах үлөлэри (түгүк
арамаларын, нан холоу-
даларын, о. д. а. ким ту-
ту таһастыгырынан) то-
лордулар, кыһын устата
800 кубометр маһы содо-
уопкалаатылар, ону ха-
һыттаран малларга атыы-
лыылар, Тодус кинилээх
кооперативка куһағана
сүөх үлэ буолбат дуо?

Огтон нини оройзонгта хайдах өйгөрүүй дин мыйтыгта председатель хоруйа кинини үөрдүбэт.

— Бастаан утаа 4-дүо отибит. Бырагыллыбыт нилораманы өрөмүөннээн, сородун сагардан үлэ-лнр оңордубут. Советоз-ка нилорама суох, умайан хаалбыта. Онон итэ өгө-ро наадылааччы элбэх. Кыра столаркалахпыт. Быһата, үлэбит көрүнгө даҕаны, далааһына да кө-түүн ннор. Ону тэҥэ, бил-лэн турар, онорой таһаа-рымбыт үрдүүр. Оттон хамнаспыт биір сиргэ тэпсэнннр — ыйга 200-түү—300-түү солк. ааха-быт. Үлэни барытын нэ-һилиэннээнн олдох-дааһах өгөтүккэн хааччылар у-прахтениеҥа биір префску-ранынан толоробут. Хам-нас биір сиргэ тэпсөннн-ригэр кооперативтартан ылыллар молуон мэхэй буолар. Дынҕар, счеппу-тутар харчылаахпыт ээ. Ону Агропромбанн хам-нас фондун аһары бара-ҕыт днөн ааттаан харчы-ны биірігэ мэлдн тар-дылаталар. Соуда да ылар-бытыгар улахаанык эрэй-домминият. Сыланн иккі Чурапчы иккі ардыгар элбэхтэ тиастибипит. Со-буруу дойдуларга тэрил-либит кооперативтар са-лайлааччылары төһө элэ харчыны ылан баран кү-рөөн хаалаллар днөн көп-сннлэр. Билиннн эмнэ күрүөхтэрэ дннн кутта-паттан быһылыах.

Араас оборудованиены булунан производствобу-
тын извэтар быдлаамаах-
пыт. Итиннэхэ ОАПХ ко-
ммунальн сеп этэ презри.

сайаапна да ылат. Тута
эрэ табыллыбат үнү

Кооперативтар тустары-
нан хаймакка туох суруу-
ларынан эрэ салытар-
быт. Райфинга араас ба-
йаллах инструкциялар кэ-
лэллэр эбит да, билиэхэ
бидинниэрбөттөр. «Эн-
гини инструкцияларынан
хааччылар абээнэһэсип-
суох», — дииллэр. Урунку
өртүгөр сомуону хасына,
үөрөтө үөрэммэтэх дьон-
го барытын байэ толкуй-
даан билэрэ ыарахан.
Вухгалтердаахпыт да
буоллар куһағана суох
буолдо эбит.

Көстөрүн курдук. «Нәкил» кооператив корсубүт мэйһидәрә кырата суохтар. Бу киниләр эрә түбәспит балаһыаньыалар буолбатаҕа өйдөнөр. Үүһүүбүтүн сайдыыбытын түстүүр оройуоннааы Совет бу болпурдуоса болҕомтогун ууруон, нөмөнү оноруон сөп эгэ.

«Нәкилләр» бу күннэргэ бөһүөлэгин тупсаран онорууга анаан эрбэтһилһит бородууксуяны күүснэ бөлөһүннһиләр. Уһун Күөл маалара итиннһэ наадыйһыллара улахан. Сакаастыан бағалаах элбөх. Быһата, үлэтә суох иллән олорботтор. Хаачыстыбаларыгар да үнсэргэбэттәр. Алексей Алексеевич бэйэтә бу иһннэ эһиэ тутууга үлэһэбэт, маастардабыта. Г. П. Макаров—анал үөрөхтээх столар. Мөхәни дэһэртә эһиэ бааллар.

Үзлөлөрсө сарсыяларда 8
чаасанга сабаланаар. Уоп
пуканы, өрөбүлү коллек
тив байэтэ быһаарар, күн
дыыл туругуттан, үлэ кө
мөйүттөн көрөн тэрээни
һымсатын уларыта ту
туллар. Быһата, коллек
тив үзлөһиригэ-хамсыыргэ
бабалаах. Арай ол өрө
һуовига ситэ өйөмүөт
курдук. Бэл ол инструп
цияны собуруунан эрги
тиһэн ыларга күһэлдэл
лэр. Төһө эмэ байыбыт
эр аналлаах сулуусп
баарын үрдүһүн. Агро
промбанга кооперативтар
та, бааһынай хаһаайысты
баларыгар көмөлөһөр
эһэ аһаан үп кө
лөр. Ону дьону эрэйдээ
бэһкэ, хастыны эмэ күн
эмкэрэтаниһэрбэһкэ туһан
нарар курдук да дьаһа
һыааха сөп этэ. Вэйэбит
баһарбаһыт улахан, урук
кудуу толкуйтан аккаст
аммат буолуу көм да
баар. Оз үлөһө, сайдыыга
мөһөнү үөскөтөр.

М. СИДОРОВА.

Эрлийн Эрнстийн ахтайгаа совхозка Василий Васильевич Кузьмин сайаагч 8 үзэвчтээх оёруучуудтар биригээдэлэрэ 50 кв. метр тейлцага оёурсу, бишр итчихэгэ помидор суурдун ололдубуттар. Маны сэргэ моркун, сүбүүкүлэ, үүүүүтүн эрдэтээш хоргошууу жорон-хараан, бэрийн үүнэрээлэр. Оёрууч биригээдэтин бишр оныттах чилинэнэнэ Варвара Михайловна Павлова буолар.

Сүмөкка: оёруучт В. М. Павлова.

Т. Кардашевская фотота

◆ Кинилэр Кыайыны уһаныбыттара ◆

ХОЛОБУР БУОЛАР ОЛОХ

Билигийн Сүлэц нэвчилсний Улахан Кулугур олондөр Бадения Фелорона Макарова төрөлшүүтэрэ 1929 сэллэхха бинр бастангийн колхозна нигиттүр. Ол көмтэн тодустайх Дьобдын бистах үлэлэргэ дьонугар илгатах буолбута, Сотору сата чороччу улаатан эрэр кыыс туспа маньныгы тулпута. Билигийн одо савын очотосыу кэниирин, ийэлэх арагын сыйлаас дьнэлэрин санаатарын сурдэ сыйлааныйар. Вирдэ бүрүсү илгитын кириптитигар ийэтэ одох кэниилэри халпахчта ийгын илбта уонна кулгаапар сибити-ийбитэ: «Хоту Сүлэц Хатырыктар сизнэри Дьогүссэ уол ийигин нэргэн кэпсэтэ кэлдэ. Бэрэ улахан халын аймахтар, үлэит дьон бичагтара Отток ийэтинэн сыйнары сымлара Арениннар сизнэри, Дьолгор ээлбит оро, сабуудэ».

ааһа одуста. Эгэххэ до-
бон курдугун иһин, оло-
руох, үдэлэх дигэххэ
балаача нэм. Ол эрэриг
кэргэиннээн хардарыта
оһоһон, субөлөһөн оһо-
бут буолаллар, биллэбэ-
нэ ааста. Кинилэр 6 оһо-
ну улаатыннаран, үлөһү
онордулар.

Евдокья Федоровна
аһардаа ыанһыксытынан
үлээзэбит 28 сылытар то-
һоһоһу урун илгэни уру-
дунуһа, төрөлөһү төрүө-
кү төлөһүһүтэ буолуһа?
Ол тухары биирдэ уоп-
пуска, оннооһор декрет-
нэ даяны уопуска
ылан оһорботоһо, өрөбүл
күн дини аахсыбатара,
Оччолорго 13-түү ынары
ыһыллара, ыһырайдарин ба-
һалара кереллоро. Биир-
дэ энэ ыһылаһын толор-
ботоһу түгэнэ суора. Кини
хотого ырааһынан, ыһ-
райдарэ төрөлкөһдүрүөн
малдан холобурга ыһ-
дыара. Сага төрүөһү эч-
чиралһаһа нигэн, үлээзэ-
бит кинини сыһарытар
эбин төлөбүрү хаһага

буолбута. Оччолорго кына-
тарын байлалары хомууан
күнгө түөртэ кыллалар.
Хойуун улэһити 1947
сыллаахха оройуон Сове-
тыгар депутатынан бый-
бардаабыттары. Кини на-
һилиэсин, колхозун соци-
альной савдымаларыгар
нырата суох кылааты
кыллорсөбүтө, быйыбар
даачыларын туруоруу-
ларын толорорго үгүс сы-
ратын биэрэрэ.

Аба дайдуу нөмүскүүр
сэрини сыдларгыгар элбөх
эрэни, кыһалданы көрсөт-
туран, кыһаны туһугар
бэйэни харыстаммакка
үлээлэбиттэр. Ол күнгө
тиризмэн аахсыбанна
түбүтүрэллэрэ Евдоким
Федоровна сыраллаах үлэ-
тэ үрдүктүк сыналдамы-
та. «1941—1945 сс. Аба
дайдуу нөмүскүүр сэ-
рингэ кылбизиннэх үлэтин
ини» медалынан наба-
раадаладымыта. Саха
АССР 25 сылын көрсө
социалистическай куо-
талыта кыһымдаама-
нан тахса.

слетгирягтар нийтийнхонд
мэдбэтэ. «Сүүнү нийтингит
маастара» бичуутгаах азт
ингэрйллибитэ, 1965 снл-
лаахха коммунистической
үлэ ударинга буолбута
1970 снллаахха «В. И.
Ленин төрөбүтэ 100 снл-
нээх бэлнэтэин Кнзбнн-
нээх үлэтин ийин»,
Кнйайы 30 уонна 40
снлларгтар юбилейнай
«Үлэ ветерана» медалла-
рынан нагараадаламмыта
Билигин Вадония Фе-
доровна кэргэнэ Егор
Акимовичтын Улахан
Куулгэ ололлотор. Кнн-
лэр наставник быһынты-
нан ара нолуона үлэ-
үтүү Үгэстэригэр ийчаг-
тары Үгэстэнгэ үтүү сн-
раларын биэрэлээр.

Ытык кырдыарастар
снлаас днваларгтар кнн-
дэххинэ эдбэх кэпсэи-
нээх, ийин чойдэхх кэр-
сүөхтэрэ, 6 кнрачаан
сннннэрин «студийнай»
манньыйа, астына сабар-
тнхтэрэ.

А. ГОРДЕЕВА,
ССРС норуотун

А. ГОРДЕЕВА,
ССРС норууту
принтис туйгуна.

✦ «Курьёз» программа ✦

ТЭРИНЭБИТ

Оройуон «Күрүү» программаны олдоххо хийлэ-
рэгэ бэлэтэглэлт явуулкатын бүтээн сайын
үүнэ. Быйыл 220 км күрүү тугуудуохтаа, Итин
тэн соххотар 98,5 шөфэртэ тэртэлэрэ 100 уонна
сөдүсөөтэр 21,5 км тугуохтаахтар.

Бийиги корреспондентыг билигн үлэ хайдах ба-
ран илэрин туһунан мыйтыгтыг эппизтүүлэр.

П. Г. КИРИЛЛИН, рай-от хийн бастахы нүний-
потребсоюз бичрабылзын-рүүтэн савдальхыт.
Хийн 7 км хурууу

[illegible]

М. М. МАКСИМОВ,
Одълууиннаагы ОПТУ-13

директора:
— Дыңа базалық сөн-
хазануттар Карл Маркска
балауынаах этибит арасы-
ри, урукку салматалары
кытта тыл-тылга кириш-
бэнэ, дускарларда сөн-
сөспөккө күрүү түгүттү-
тан токтоон: турабыт.
Арай 1988 жылга «Мам-
дазайы» сөнхөз Хакыла-

В. Е. ЕФРЕМОВ, ор-
тупонкаары сибээс уездин
бачагына:

[illegible]

РЕДАКЦИЙТАН: Көстөрүн мурдун, «Күрүө» программаны толорууттан кутотунар эбэтэр истибэтэх-билбэтэх тэрлэтэ суох. Этэллэриниэ, эриниэрэллэриниэ буолларына, үгүстэр пятилеткатаагы былааннарын толорорго дьулуһаллар. Ол эрэри сорох сөлүсөветтарга күүтүүннээх үлэ, тэрээһин баара кустубэт. Кылаабыһаа, быһылыгы үлэҕэ дуоҕабардар ханна да түбэрсиллэ иликтэр. Үлэ хардарыта эбэһэтэҕэстибэлээх эрэ буоллахха барарын умнууохха. Бу—дьону, аһеналары туруорарга биир сүрүн мөһүнэ.

Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 нап.